ਪ੍ਰਸ਼ਨ:3

ਜਨ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ

1) ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ :- ਅਜ ਵਿਸ਼ਵ ਅੰਦਰ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਅਤੇ ਹਰਮਨਪਿਆਰਾ ਜਨਮਾਧਿਅਮ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਟੀ.ਵੀ. ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵ ਅੰਦਰ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਟੀ.ਵੀ. ਦਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਗ੍ਰੀਕ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਟੈਲੀ (ਦੂਰੀ) ਅਤੇ ਲੈਟਿਨ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਜ਼ਨ (ਜੋ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ) ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੀਲ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੇ ਜੋ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਪਰਦੇ ਤੇ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਤੇ ਉਹ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਕੈਮਰਾ ਦਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਖ਼ਬਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਉੱਪਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ :- ਨਾਟਕ, ਸਾਰਗਾਹਰ, ਗੀਤ - ਸੰਗੀਤ, ਫਿਲਮਾਂ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉੱਤਰ ਅਤੇ ਪਹੇਲੀਆਂ ਆਦਿ। ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਕੈਮਰਾ, ਟ੍ਰਾਂਸਮੀਟਰ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਰੱਖੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਯੰਤਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਹੋ ਕੇ, ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸਟੂਡੀਓ ਜਾਂ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਤਾਈਂ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਯੰਤਰਾਂ ਅਤੇ ਉਪਕਰਣਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਹਾਰਡਵੇਅਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕੈਮਰਾ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਈ ਉਪਕਰਣ, ਮਾਈਕ੍ਰੋਫੋਨ, ਮਸ਼ੀਨ, ਸਪੈਸ਼ਲ ਸਿਗਨਲ ਜੈਨਰੇਟਰ ਆਦਿ।

2) ਰੇਡੀਓ :- ਰੇਡੀਓ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਗਿਆਪਨ ਨੂੰ ਰੇਡੀਓ ਵਿਗਿਆਪਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰੇਡੀਓ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਗਿਆਪਨਾਂ ਦੀ ਮੂਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕੇਵਲ ਮਾਧਿਅਮ ਬਦਲ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰੇਡੀਓ ਮਾਧਿਅਮ ਸੰਬੰਧੀ ਕੁਝ ਨਵੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਰੇਡੀਓ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਗਿਆਪਨ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵੱਧ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੰਵਾਦ, ਗੀਤ ਜਾਂ ਸਾਜ਼ ਕਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ

Scanned with CamScanner

ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ
ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਮਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨ ਹਨ।

3) ਇੰਟਰਨੈੱਟ :→ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਨਵਾਂ ਸਾਧਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੀ
ਹੈ। ਜਨਸੰਚਾਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਨਵਾਂ ਮਾਧਿਅਮ ਅਜੋਕੇ ਦੀ ਆਪਣੀ ਉਪਯੋਗਿਤਾ
ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਨੇ ਸਾਬਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ
ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਲੱਭਣਾ ਹੋਵੇ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ- ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ
ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਵੀਂ ਖੋਜਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ। ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ
ਪਤਾ ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਾਹਿਤ ਦਾ
ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਾ, ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਉਪਯੋਗੀ ਸਿੱਧ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਉੱਪਰ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਵੱਖਰੇ
ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ ~~[illegible]~~ ਮੌਜੂਦ
ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ (ਰਾਹੀਂ) ਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ
ਆਪਣੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਉੱਪਰ ਘਰ ਬੈਠਿਆਂ ਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

4) ਫੇਸਬੁੱਕ (Facebook) :→ 'ਫੇਸਬੁੱਕ' ਦੇ ਇਸ ਸਮੇਂ 90(੮੦)
ਕਰੋੜ ਵਰਤੋਂਕਾਰ ਹਨ। ਅਜੋਕੇ ਸਮਿਆਂ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ
ਅੰਗ ਫੇਸਬੁੱਕ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਫੇਸਬੁੱਕ ਦੀ ਨੀਂਹ
ਹਾਰਵਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ 'ਚ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਇਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ
ਜ਼ੁਕਰਬਰਗ ਨੇ 2004 (2008) ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ। ਫੇਸਬੁੱਕ ਤੇ
ਸਾਫ਼ਟਵੇਅਰ ਨਾਲ ਖ਼ਾਤ 'ਵਾਲ' ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ
ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੋਸ਼ਲ ਨੈੱਟਵਰਕਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ
ਵਿੱਚ 'ਮਾਈ ਸਪੇਸ', 'ਮਾਈ ਪੀਜ਼', 'ਔਰ-ਕਟ',
ਆਦਿ ਹਨ।